

(SF1662 Diskret matte CL1, vt12: F4, fr 27 jan 2012)

Liten rest från sist:

Sats (Euklides): Det finns oändligt många primtal.

Visades med ett motsägelsebevis: Om $p_1, p_2, \dots, p_N$ vore alla primtal skulle talet $p_1 \cdot p_2 \cdot \dots \cdot p_N + 1$ inte vara delbart med något primtal.

Modulär aritmetik

$$x \equiv y \pmod{m}, \quad \text{eller} \quad x \equiv_m y$$

betyder $m \mid (x - y)$ (dvs att x och y ger samma principala rest vid division med m) och läses ” x är kongruent med y modulo m ”.

Sats: $x_1 \equiv_m x_2, y_1 \equiv_m y_2 \Rightarrow x_1 + y_1 \equiv_m x_2 + y_2, x_1 \cdot y_1 \equiv_m x_2 \cdot y_2$.

Varje heltal är kongruent med precis ett av $0, 1, 2, \dots, m - 1$ (i fallet $m = 2$ är alla jämna tal kongruenta med 0 och de udda med 1) och att räkna **modulo m** innebär att ”räkna som vanligt, men bara behålla resten mod m ”.

Man låter $\mathbb{Z}_m = \{0, 1, \dots, m - 1\}$ och skriver t.ex.

$$4 \cdot 6 \equiv 3 \pmod{7}, \quad 4 \cdot 6 \equiv_7 3 \quad \text{eller} \quad 4 \cdot 6 = 3 \text{ i } \mathbb{Z}_7.$$

Ex. Om $x = (x_n x_{n-1} \dots x_1 x_0)_{10}$ fås

$$x \equiv_9 x_n + x_{n-1} + \dots + x_1 + x_0 = \theta(x), \quad x\text{:s siffersumma.}$$

$$\text{och } 9 \mid x \Leftrightarrow 9 \mid \theta(x) \text{ och på samma sätt } 3 \mid x \Leftrightarrow 3 \mid \theta(x).$$

Definition: r i $\mathbb{Z}_m$ är **inverterbart** om det finns x i $\mathbb{Z}_m$ med $rx = 1$ i $\mathbb{Z}_m$. Detta x kallas r^{-1} , r :s **invers**.

Sats: r i $\mathbb{Z}_m$ är inverterbart omm $\text{sgd}(r, m) = 1$ (i $\mathbb{Z}$).

Speciellt om **p primtal**: y i $\mathbb{Z}_p, y \neq 0 \Rightarrow y$ inverterbart i $\mathbb{Z}_p$.

Om $1 = ar + bm$ (Euklides) är $r^{-1} = a$ i $\mathbb{Z}_m$.

Linjära kongruenser (mod m), dvs **linjära ekvationer i $\mathbb{Z}_m$** ,

$$ax \equiv b \pmod{m} \quad \text{eller, ekvivalent,} \quad ax = b \text{ i } \mathbb{Z}_m.$$

De är ekvivalenta att för något heltal k gäller (dvs vår välkända diofantiska ekvation för heltalen x, k)

$$ax - mk = b,$$

vilken ju har lösningar (fås med Euklides algoritm) omm för $d = \text{sgd}(a, m)$ gäller $d \mid b$. Om $d = 1$ (dvs a inverterbart i $\mathbb{Z}_m$) finns alltid lösningar. Om x_0 är en lösning ges den allmänna lösningen av $x = x_0 + k \frac{m}{d}$, k heltal, så det finns d olika lösningar (mod m).

$$\left[\begin{array}{l} \text{Följande regler för att handskas med linjära kongruenser kan formuleras:} \\ \left\{ \begin{array}{ll} ax \equiv_m ay, \text{sgd}(a, m) = 1 & \Leftrightarrow x \equiv_m y \\ ax \equiv_{an} ay & \Leftrightarrow x \equiv_n y \\ ax \equiv_{an} y & \text{olösbar om } a \nmid y \end{array} \right. \end{array} \right]$$

Detta hannes inte med:

$$\text{Om } \text{sgd}(m, n) = 1 \text{ gäller } a \equiv b \pmod{mn} \Leftrightarrow \begin{cases} a \equiv b \pmod{m}, \\ a \equiv b \pmod{n}. \end{cases}$$